

ایریتک: پیشتاز بومی‌سازی فناوری صنعتی ایران با ۵۰ سال تجربه و نگاه به بازارهای آسیای میانه و آفریقا

پیشتاز پروژه‌های عظیم صنعتی ایران با نیم قرن تجربه - امروز به‌عنوان موتور محرک بومی‌سازی فناوری‌های معدنی و فولادی شناخته می‌شود. این شرکت که اجرای ده‌ها طرح کلان صنعتی را در کارنامه دارد، علی‌رغم تحریم‌ها با تکیه بر شبکه تأمین داخلی و همکاری‌های راهبردی دو سهامدار عمده خود، یعنی ایمیدرو و شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات گام‌های استوار خود را به سوی بازارهای آسیای میانه و آفریقا گسترش می‌دهد.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، پیشتاز پروژه‌های عظیم صنعتی ایران با نیم قرن تجربه – امروز به‌عنوان موتور محرک بومی‌سازی فناوری‌های معدنی و فولادی شناخته می‌شود. این شرکت که اجرای ده‌ها طرح کلان صنعتی را در کارنامه دارد، علی‌رغم تحریم‌ها با تکیه بر شبکه تأمین داخلی و همکاری‌های راهبردی دو سهامدار عمده خود، یعنی ایمیدرو و شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات گام‌های استوار خود را به سوی بازارهای آسیای میانه و آفریقا گسترش می‌دهد.

هویت تاریخی و نقش سهامداران راهبردی

به گزارش روابط عمومی «ومعادن» شرکت بین‌المللی مهندسی ایران، مشهور به ایریتک (IRITEC)، یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های مهندسی، تأمین تجهیزات، ساخت و راه‌اندازی (EPC) در ایران است که فعالیت خود را از سال ۱۳۵۳ آغاز کرده و از آن زمان تاکنون نقش مهمی در توسعه صنعتی کشور، به‌ویژه در صنایع معدنی، فولاد، نفت، گاز، پتروشیمی، نیرو و سیمان ایفا کرده است. ایریتک با تکیه بر نیروی انسانی متخصص و تجربه چند دهه فعالیت حرفه‌ای، به‌عنوان یکی از پیشگامان در حوزه اجرای پروژه‌های عظیم صنعتی شناخته می‌شود.

ایمیدرو و شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (ومعادن) به‌عنوان سهامدار عمده ایریتک، هدایت استراتژیک و تعیین خط‌مشی‌های کلان این شرکت را به عهده دارند. این نقش شامل انتخاب و انتصاب اعضای هیئت‌مدیره، تعیین سیاست‌های سرمایه‌گذاری، حمایت از پروژه‌های توسعه‌ای، و مشارکت در تصمیم‌گیری‌های کلان است. از آنجا که ایریتک یک پیمانکار EPC تخصصی برای اجرای پروژه‌های بزرگ معدنی، فولادی و زیرساختی است، هم‌راستایی استراتژیک آن با این دو سهامدار مهم، به‌ویژه در اجرای پروژه‌های سایر شرکت‌های بزرگ نظیر گل‌گهر، چادرملو و صابونر اهمیت ویژه‌ای دارد.

سیر تحول فناوری و دستاوردهای اجرایی

ایریتک از ابتدا با هدف انتقال دانش فنی و بومی‌سازی فناوری‌های روز دنیا تأسیس شد. در سال‌های نخست فعالیت، این شرکت همکاری گسترده‌ای با شرکت‌های بزرگ بین‌المللی نظیر Siemens، KHD، Danieli، SMS Demag، و Mitsubishi داشته و از این طریق توانست تجارب فنی قابل توجهی کسب کند. در سال‌های پس از انقلاب اسلامی، علی‌رغم محدودیت‌های بین‌المللی و تحریم‌های متعدد، ایریتک مسیر رشد خود را با تمرکز بر توسعه دانش فنی داخلی و اجرای پروژه‌های بومی ادامه داد.

یکی از شاخص‌ترین حوزه‌های فعالیت ایریتک، معدن و صنایع معدنی است. پروژه‌های بزرگی همچون واحد تغلیظ مس سونگون، مهندسی و تدارکات خط چهارم کارخانه تغلیظ سنگ آهن چادرملو، کارخانه تغلیظ خط پنجم چادرملو و سنگ شکن دوم و توسعه تغلیظ مس سرچشمه، از جمله دستاوردهای آن به‌شمار می‌آیند. جمع‌آوری گازهای لایه بنگستان (آماک)، جمع‌آوری گازهای همراه نفت و بازیافت NGL خارک و واحد نمک زدایی بینک از جمله پروژه‌های شرکت در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، ورق‌گالوانیزه چهارمحال و بختیاری، واحد احیا مستقیم مدول F مجتمع فولاد مبارکه، واحد احیا مستقیم مدول زمزم مجتمع فولاد اهواز، نورد سرد کاشان، کوره‌های پاتیلی مجتمع فولاد مبارکه، کوره پیش گرم اسلب و قفسه R۳ مجتمع فولاد مبارکه، فولادسازی قائنات، طرح مجتمع فولاد هرمزگان، طرح تجهیز معادن زغال سنگ طبس، ذوب و ریخته‌گری شمش اسفراین، توسعه فولادسازی خراسان، احیا مستقیم صبا فولاد خلیج فارس، احیا مستقیم فولاد ارفع و احداث کارخانه احیا مستقیم مکران از پروژه‌های شرکت در صنایع متالورژی به‌شمار می‌آیند.

یکی از ویژگی‌های بارز ایریتک، توانایی مدیریت پروژه‌های پیچیده و چندوجهی است. این شرکت با برخورداری از ساختار منسجم پروژه‌محور و بهره‌گیری از نرم‌افزارهای پیشرفته مدیریت پروژه نظیر Primavera، توانسته پروژه‌های عظیمی را در چارچوب زمان‌بندی و بودجه‌بندی پیش‌بینی‌شده اجرا نماید. تیم‌های مهندسی ایریتک در حوزه‌های مختلف از جمله مهندسی پایه و تفصیلی، طراحی فرآیند، طراحی سازه و تأسیسات، برق و ابزار دقیق، و کنترل پروژه از سطح بالایی از تخصص برخوردار هستند.

در زمینه بومی‌سازی فناوری، ایریتک نقشی پیشرو ایفا کرده است. در بسیاری از پروژه‌ها، این شرکت توانسته دانش فنی مربوط به طراحی و اجرای واحدهای صنعتی را به طور کامل در داخل کشور پیاده‌سازی کرده و وابستگی به شرکت‌های خارجی را کاهش دهد. نمونه بارز این موفقیت را می‌توان در پروژه‌های فولادی مانند فولاد نیریز و فولاد بافت مشاهده کرد، که در آنها از فناوری‌های بومی‌شده استفاده شده است.

در سال‌های اخیر، ایریتک با وجود محدودیت‌های بین‌المللی، با اتکا به توان فنی داخلی و جذب نیروی انسانی جوان و نخبه، تلاش کرده خود را با تغییرات محیط کسب‌وکار تطبیق دهد. تحریم‌های آمریکا باعث قطع همکاری بسیاری از شرکت‌های اروپایی و آسیایی با پروژه‌های ایران شد، اما ایریتک با بازمهندسی فرآیندها، جایگزینی تأمین‌کنندگان، و توسعه شبکه تأمین داخلی توانست این بحران‌ها را تا حد زیادی مدیریت کند. همچنین در برخی پروژه‌ها از ظرفیت‌های کشورهای دوست نظیر چین، هند و روسیه استفاده شده است. بررسی صورت‌های مالی ایریتک نشان می‌دهد که درآمد این شرکت وابسته به قراردادهای بزرگ EPC بوده و نوسانات درآمدی آن تابعی از پروژه‌های در دست اجراست. یکی از چالش‌های اصلی شرکت در سال‌های اخیر، تأخیر در پرداخت‌های کارفرمایان دولتی و دشواری‌های مربوط به تأمین نقدینگی برای اجرای پروژه‌ها بوده است. با این حال، ایریتک توانسته با مدیریت نقدینگی، پروژه‌ها را تا حد امکان در مسیر اجرا نگه دارد.

در حوزه مسئولیت اجتماعی، ایریتک در پروژه‌های توسعه‌ای در مناطق کمتر برخوردار کشور، اشتغال‌زایی و آموزش نیروی انسانی محلی را در دستور کار خود قرار داده است. همچنین برخی از شرکت‌های تابعه این مجموعه در راستای توسعه پایدار به فعالیت‌هایی نظیر احیای محیط‌زیست صنعتی، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، و بهینه‌سازی مصرف انرژی پرداخته‌اند.

چالش‌ها و راهبردهای آینده‌نگر

با وجود دستاوردهای گسترده، ایریتک با چالش‌هایی نیز مواجه است. پیچیدگی در صدور مجوزهای بین‌المللی، مشکل ورود تجهیزات خاص از خارج کشور، نرخ نوسانات ارزی، تغییرات مداوم قوانین و مقررات دولتی، و کمبود نیروی متخصص در برخی حوزه‌ها، از جمله موانعی است که روند اجرای پروژه‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با این حال، این شرکت همواره تلاش کرده با ارتقای نظام مدیریتی، توسعه آموزش کارکنان، و انعقاد قراردادهای راهبردی، ریسک‌های مذکور را کاهش دهد.

چشم‌انداز آینده ایریتک بر پایه توسعه بازارهای خارجی، افزایش بهره‌وری، به‌روزرسانی فناوری، و ارتقای کیفی پروژه‌ها بنا شده است. برنامه‌ریزی برای حضور در بازار کشورهای همسایه از جمله عراق، سوریه، آسیای میانه و آفریقا در دستور کار قرار گرفته و برخی مذاکرات اولیه برای اجرای پروژه‌های صنعتی در این کشورها انجام شده است. همچنین ایریتک با دانشگاه‌ها و مراکز علمی معتبر داخلی نظیر دانشگاه تهران، دانشگاه علم و صنعت و دانشگاه صنعتی شریف همکاری نزدیکی دارد تا از ظرفیت‌های پژوهشی آنان در توسعه فناوری استفاده کند.

در سال‌های اخیر، دیجیتال‌سازی فرآیندها و استفاده از فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی، اینترنت اشیا، و تحلیل داده‌های بزرگ نیز در دستور کار ایریتک قرار گرفته است. هدف از این اقدام‌ها، افزایش بهره‌وری پروژه‌ها، کاهش هزینه‌ها و ارتقای کنترل کیفیت است. همچنین این شرکت در برخی پروژه‌ها به‌طور آزمایشی از سیستم‌های نظارت هوشمند و مدیریت مبتنی بر داده استفاده کرده که در آینده می‌تواند به یک مزیت رقابتی تبدیل شود.

جمع‌بندی و چشم‌انداز کلان

ایریتک به‌عنوان یک شرکت مادر تخصصی در حوزه مهندسی و اجرای پروژه‌های صنعتی، نقشی کلیدی در توسعه زیرساخت‌های صنعتی کشور ایفا کرده است. توانایی فنی بالا، سابقه درخشان اجرایی، شبکه شرکت‌های تابعه و وابسته و روحیه خودکفایی، از ایریتک یک برند معتبر صنعتی ساخته است. با وجود چالش‌های پیش‌رو، چشم‌انداز این شرکت همچنان روشن است و انتظار می‌رود در صورت به‌کارگیری فناوری‌های نوین، توسعه بازارهای خارجی، و حفظ سرمایه انسانی متخصص، جایگاه خود را در صنعت ایران و منطقه تثبیت کند.